

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin aluskierrätyksestä annetun asetuksen täytäntöönpanoon liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ

Esityksellä annettaisiin Euroopan unionin aluskierrätysasetuksen täytäntöönpanon kannalta tarpeelliset merenkulkua, jätehuoltoa, ympäristönsuojelua, työsuojelua ja rangaistuksia koskevat kansalliset säännökset.

Aluskierrätysasetus kattaa suurehkojen alusten koko elinkaaren rakentamisesta niiden purkamiseen. Asetuksen pääasiallisena tarkoituksena on, että alus voidaan käytön jälkeen purkaa ympäristönsuojelun ja työsuojelun kannalta asianmukaisesti Suomessa, Euroopan unionin alueella tai muissa maissa. Samalla varmistettaisiin se, että purkamisessa syntyvistä materiaaleista huolehditaan purkamon alueella ja muualla asianmukaisesti.

Aluskierrätysasetuksella pannaan Euroopan unionissa täytäntöön Hongkongin kansainvälinen yleissopimus turvallisesta ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukaisesta aluskierrätyksestä, kuitenkin siten, että aluskierrätysasetus on joissain suhteissa sopimusta tiukempi.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan osaksi mahdollisimman pian, osaksi valtioneuvoston asetuksella säädettävänä päivänä.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILA.....	4
2.1 Voimassaoleva kotimainen lainsäädäntö.....	4
2.2 EU-lainsäädäntö.....	5
2.3 Baselin yleissopimus ja Hongkongin yleissopimus.....	8
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	8
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	9
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	9
4.2 Ympäristö-, terveys- ja työsuojeluvaikutukset.....	9
4.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	9
4.4 Muut vaikutukset.....	10
5 ASIAN VALMISTELU.....	10
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	11
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	11
1.1 Laki jätelain muuttamisesta.....	11
12 luku Jätteen kansainväliset siirrot.....	11
15 luku Erinäiset säännökset.....	12
1.2 Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta.....	12
1.3 Laki merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta.....	12
1 luku Yleiset säännökset.....	12
8 a luku Aluskierrätys.....	13
13 luku Erinäiset säännökset.....	14
1.4 Laki aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain muuttamisesta.....	15
1.5 Laki rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta.....	16
48 luku Ympäristörikoksista.....	16
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET.....	16
3 VOIMAANTULO.....	16
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	16
LAKIEHDOTUKSET.....	18
1. Laki jätelain muuttamisesta.....	18
2. Laki ympäristönsuojelulain 221 a §:n muuttamisesta.....	20
3. Laki merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta.....	20
4. Laki aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain muuttamisesta.....	22
5. Laki rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta.....	23
LIITE.....	26
RINNAKKAISTEKSTIT.....	26
1. Laki jätelain muuttamisesta.....	26
2. Laki ympäristönsuojelulain 221 a §:n muuttamisesta.....	29
3. Laki merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta.....	30
4. Laki aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain muuttamisesta.....	33
5. Laki rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta.....	35

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1257/2013 aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta, jäljempänä *aluskierrätysasetus*, koskee kaikenlaisia meriympäristössä toimivia tai toimineita aluksia. Näitä ovat paitsi kontti-, irtolasti- ja matkustaja-alukset, myös muiden muassa kelluvat ja vedenalaiset alukset, riippumatta siitä kulkevatko ne omalla voimalla vai hinataanko niitä. Aluskierrätysasetus ei kuitenkaan koske bruttovetoisuudeltaan alle 500:n aluksia eikä sota-aluksia tai aluksia, joita on koko niiden elinkaaren ajan käytetty yksinomaan valtion ei-kaupallisiin tarkoituksiin.

Pienehköt alukset puretaan yleensä siinä maassa, jossa niitä on viimeksi käytetty, niin myös Suomessa. Suuria aluksia ei Suomessa pureta ja keskikokoisiakin varsin vähän. Purkamotoimintaa harjoitetaan eniten Bangladeshissa, Pakistanissa, Intiassa, Kiinassa ja Turkissa, joiden osuus koko maailman suurten alusten purkamiskapasiteetista on yli 90 prosenttia. Pieniä aluksia kuten huvialukset ja troolarit puretaan siinä määrin kuin niiden sisältämällä materiaalilla on kysyntää markkinoilla. Pieniä aluksia ja veneitä viedään paljon kaatopaikalle tai hylätään säilytyspaikalleen.

Myös Euroopan unionin alueella on aluspurkamoita, mutta koska alusten purkaminen on paljolti käsityötä ja työvoimakustannukset suuret, puretaan Euroopassa suuria aluksia vain erityistapauksissa. Euroopan unionin politiikkana on kuitenkin edistää alusten purkamista unionin jäsenmaissa. Suomessa tutkitaan parhaillaan, olisiko alusten purkaminen maassamme kannattavaa. Alukset rakennetaan yleensä teräksestä, mutta alusten rakenteissa on käytetty ja käytetään edelleen monenlaisia haitallisia materiaaleja. Tavallisimmat laivoissa käytetyt ja osaksi vielä käytettäviä materiaaleja ovat kiinnittymisenestoaineita sisältävä pohjamaali, asbesti, polyklooratut bifenyylit (PCB), voiteluöljy, polttoöljy sekä raskasmetallit, kuten kadmium, kromi, lyijy ja elohopea. Aluksen lastitiloissa voi olla myös jäämiä haitallisista aineista ja aluksessa voi olla myös aluksen toiminnassa syntyviä jätteitä varastossa.

Vaaralliset aineet pääsevät ympäristöön, ellei alusten purkamispaikka ole eristetty riittävästi ympäristöstä ja aineiden ja materiaalien talteenottoa järjestetty asianmukaisesti. Useiden aluspurkamoiden työsuojelussa on ollut puutteita, jotka ovat aiheuttaneet työntekijöiden kuolemia sekä haittoja, vammoja ja työperäisiä sairauksia. Aluspurkamoiden päästöt saattavat aiheuttaa terveydellisiä haittoja myös purkamoiden läheisyydessä asuville ihmisille. Erityisesti vesieliöstö saattaa kärsiä purkamoiden päästöistä.

Alusten purkamisen ongelmista, erityisesti Kaakkois-Aasiassa, on keskusteltu kansainvälisesti 1990-luvulta lähtien ja ongelmia pyrittiin ratkaisemaan jo Vaarallisten jätteiden maanrajan ylittävien siirtojen ja niiden käsittelyn valvontaa koskevan Baselin yleissopimuksen (SopS 45/1992) piirissä. Baselin sopimuksen mukainen ilmoitus- ja hyväksymismenettely lähtö-, kauttakulku- ja vastaanottomaalta ei kuitenkaan ehkäissyt alusten siirtoja epäasianmukaisiin purkamoihin, koska järjestelmää oli helppo kiertää.

Alusten purkamisen ongelmien ratkaisemiseksi neuvoteltiin Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) piirissä Hongkongin kansainvälinen yleissopimus turvallisuudesta ja ympäristön kannalta asianmukaisesta aluskierrätyksestä vuonna 2009, jäljempänä *Hongkongin yleissopimus*. Sopimus ei ole vielä tullut voimaan ja sen on ratifioinut vasta viisi valtiota (syksy 2016). Euroopan komission arvion mukaan sopimus ei tule voimaan ennen vuotta 2020. Suomen ratifiointin ajankohta riippuu paljolti siitä, milloin komissio saa tehtyä arvion siitä, täyttääkö alus-

kierrätysasetus Hongkongin yleissopimuksen velvoitteet vai onko asetusta muutettava ennen yleissopimuksen voimaantuloa.

Hongkongin yleissopimus antaa aiempia järjestelyitä paremmat mahdollisuudet aluksen purkamisen asianmukaisuuden varmistamiseen sillä, että aluksen elinkaaren aikainen valvonta liittyy alusten muihin satamavaltion ja lippuvaltion valvontamenettelyihin. Tällä pyritään varmistamaan se, että aluspurkamolla on käytettävissään ajanmukainen tieto aluksen vaarallisista materiaaleista ja jätteistä ja niistä aluksen ominaisuuksista, joilla on merkitystä työsuojelun ja ympäristönsuojelun kannalta alusta purettaessa.

2 Nykytila

2.1 Voimassaoleva kotimainen lainsäädäntö

Kotimainen, aluksia, alusten siirtämistä purettavaksi ja aluspurkamotoimintaa koskeva lainsäädäntö perustuu kansainvälisiin yleissopimuksiin. Osa näistä sopimuksista on EU:ssa pantu täytäntöön EU-asetuksilla. Kotimainen ja EU:n lainsäädäntö kattaa aluksen rakentamisen, käytön, siirtämisen purettavaksi, purkamisvaiheen ja materiaalien jätehuollon purkamolla. Lainsäädäntö kattaa paitsi merenkulkuasiat, ympäristön- ja terveydensuojelun myös työsuojelun.

Ympäristönsuojelua koskevat lainsäädäntö

Suomen ympäristönsuojelulainsäädäntö on aineellisesti lähes kokonaan samanlainen kuin vastaava EU-lainsäädäntö. Keskeisimmät säädökset, jotka sääntelevät myös alusten purkamista ovat jätelaki (646/2011) ja ympäristönsuojelulaki (527/2014). Ympäristönsuojelulain ja jätelain nojalla on annettu suuri määrä alemmanasteisia säännöksiä, jotka niin ikään noudattavat vastaavaa EU-lainsäädäntöä. Jätelaisissa säädetään jätehuollon etusijajärjestyksestä ja eri toimijoiden jätehuoltovelvoitteista. Jätelaisissa ja ympäristönsuojelulaisissa sekä niiden nojalla annetuissa asetuksissa säädetään jätehuollon ympäristönsuojeluvaatimuksista ja jälkimmäisessä myös pilaantuneen ympäristön puhdistamisesta. Aluskierrätysasetuksen mukainen aluspurkamolupa on Suomessa yhdistetty ympäristönsuojelulain mukaiseen ympäristölupaan (327/2016).

Terveydensuojelu

Aluksen purkamista koskevassa ympäristöluvassa otetaan myös terveyden suojelua koskevat seikat huomioon ja luvan noudattamisen laiminlyönnin oikaisemiseen sovelletaan samoin ympäristönsuojelulakia. Terveydensuojeluviranomaisilla on terveydensuojeluun liittyvissä asioissa muutoin itsenäinen terveydensuojelulakiin (763/1994) perustuva toimivalta. Terveydensuojelulain 6 luvussa säädetään jätteitä ja jätevesiä ja 7 luvussa asunnon ja muun oleskelutilan sekä yleisten alueiden terveydellisistä vaatimuksista.

Työsuojelulainsäädäntö

Työturvallisuuslaki (738/2002) on työn tekemisen turvallisuutta sääntelevä yleislaki, jossa säädetään esimerkiksi työnantajan yleisestä huolehtimisvelvollisuudesta, työn vaarojen selvittämisestä ja arvioinnista, erityistä vaaraa aiheuttavasta työstä, työympäristön ja työn suunnittelusta ja työntekijälle annettavasta opetuksesta ja ohjauksesta sekä henkilönsuojainten käytöstä.

Työsuojeluviranomainen valvoo aluskierrätyslaitoksen työsuojelumääräysten noudattamista. Suomen työsuojelulainsäädäntö täyttää aluskierrätysasetuksen vaatimukset. Aluskierrätysase-

tuksen kansallinen voimaansaattaminen ei edellytä uutta sääntelyä koskien työturvallisuutta ja -terveyttä.

Laissa eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista (684/2015) säädetään asbestipurkutyöntekijän pätevyydestä, asbestipurkutyöluvasta ja niihin liittyvistä rekistereistä. Laissa asbestipurkutyöllä tarkoitetaan työturvallisuuslain soveltamisalalla tehtävää asbestia sisältävien rakenteiden ja teknisten järjestelmien purkamista ja poistamista, säilytettävien rakenteiden suojausta, purkukohteen siivoamista ja muuta vastaavaa rakenteiden purkamiseen ja poistamiseen välittömästi liittyvää työtä, jossa voidaan altistua asbestipölylle. Valtioneuvoston asetuksella asbestityön turvallisuudesta (798/2015) säädetään asbestityöhön liittyvistä menettelyistä ja asbestipurkutyön suunnitelmien, menetelmien, työvälineiden ja henkilönsuojainten käyttöön liittyviä vaatimuksista.

Merenkulkua koskeva lainsäädäntö

Alusten aiheuttaman ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä säädetään merenkulun ympäristönsuojelulaissa (1672/2009). Alusten teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetussa laissa (1686/2009) säädetään puolestaan aluksen teknisistä turvallisuusvaatimuksista, alusten katsastuksista ja valtuutetaan Liikenteen turvallisuusvirasto antamaan määräys katsastusten johdosta myönnettävistä todistuskirjoista. Molempia edellä mainittuja lakeja on tarpeen täydentää aluskierrätysasetuksen täytäntöönpanon johdosta muun muassa Suomen toimivaltaisia viranomaisia koskevalla sääntelyllä.

Alusturvallisuutta koskevien säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta erityisesti satamavaltiotarkastusten osalta säädetään alusturvallisuuden valvonnasta annetussa laissa (370/1995), jäljempänä *alusturvallisuuden valvontalaki*. Alusturvallisuuden valvontalakia sovelletaan alukseen, jota käytetään kauppamerenkulkuun Suomen vesialueella sekä suomalaisen alukseen myös Suomen vesialueen ulkopuolella. Alusturvallisuuden valvontalaissa säädetään valvontaviranomaisten oikeuksista, tarkastusten toimittamisesta, viranomaisten käytössä olevista pakkokeinoista ja seuraamuksista. Alusturvallisuuden valvontalailla on Suomessa pantu täytäntöön satamavaltioiden suorittamasta valvonnasta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/16/EY. Kyseessä olevan direktiivin mukaan satamavaltiotarkastuksessa tarkastetaan myös aluskierrätysasetuksen mukainen vaarallisten materiaalien luettelo ja vaatimustenmukaisuusilmoitus. Tältä osin alusturvallisuuden valvontalaki kattaa siten jo nykyisellään aluskierrätysasetuksen vaatimukset.

Rangaistussäännökset

Erityisalojen lainsäädännössä säädetään myös jätehuollon ja ympäristönsuojelun rikkomuksista. Rikoslaisissa (39/1889) säädetään terveydensuojelua, työsuojelua ja ympäristönsuojelua koskevista rikoksista.

2.2 EU-lainsäädäntö

Aluskierrätysasetus perustuu edellä mainittuun Hongkongin alusten turvallista ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukaista purkamista säätelevään yleissopimukseen.

Aluskierrätysasetuksen määräykset alusten purkamisesta eivät aineellisesti poikkea Suomen nykyisestä lainsäädännöstä. Sen sijaan asetuksessa on voimassa olevaan verrattuna useita uusia menettelyä koskevia määräyksiä, kuten aluspurkamon lupa. Uusia menettelyllisiä määräyksiä ovat aluskierrätyslaitoksen suunnitelma, hätätilannevalmius- ja hätätilanteiden toimintasuunnitelma sekä velvollisuus pitää kirjaa vaaratilanteista, onnettomuuksista, ammattitaudeista

HE 69/2017 vp

ja kroonisista vaikutuksista työntekijän turvallisuudelle sekä ihmisten terveydelle ja ympäristölle.

Aluksen rakentamiseen liittyvä lainsäädäntö

Aluskierrätysasetuksen liitteessä I mainitaan ne materiaalit, joiden asentaminen aluksiin tai käyttö aluksilla on kielletty tai rajoitettu. Näitä ovat asbesti, otsonikerrosta heikentävät aineet, polyklooratut bifenyylit, perfluorioktaanisulkionihappo ja pohjamaaleissa olevat haitalliset kiinnittymisenestoyhdisteet ja -järjestelmät. Näissä ei luoda sellaisia velvoitteita, joita ei jo sisältyisi EU-säädöksiin ja näin ollen myös Suomen lainsäädäntöön.

Asetuksen II liitteessä säädetään ne vaaralliset materiaalit, jotka on ainakin mainittava uudelta alukselta edellytettävässä vaarallisten materiaalien luettelossa. Myös olemassa olevien alusten on täytettävä tämä vaatimus niin pitkälti kuin käytännössä mahdollista. Näitä vaarallisia materiaaleja ovat muun muassa liitteessä I mainitut materiaalit, useat raskasmetallit, eräät bromatut, kromatut ja klooratut aineet ja radioaktiiviset aineet.

Vaikka aineiden ja materiaalien käyttö on ollut jo aiemmin säädeltyä, aluskierrätysasetuksessa määrätty menettelytavat ovat uusia.

Aluksen käytön aikainen lainsäädäntö

Aluskierrätysasetuksella pyritään varmistamaan aluksen käytön aikana erityisesti se, että aluksella on ajantasainen vaarallisten materiaalien luettelo. Tämä tapahtuu valvomalla satamäkäyntien aikana, että aluksella on enintään viiden vuoden välein päivitetty vaarallisten materiaalien luettelo sekä määräaikaisilla viranomaisen tai sen valtuuttaman toimijan katsastuksilla ja siitä annettavilla todistuksilla.

Aluksen valmistaminen purkamiseen

Aluksen valmistaminen purkamista varten on monivaiheinen prosessi, johon osallistuvat aluksen omistaja, aluspurkamo, lippuvaltion hallinto ja purkamovaltion toimivaltainen viranomainen. Prosessi alkaa sillä, että aluksen omistaja ilmoittaa purkamolle tiedot aluskierrätysuunnitelman laatimista varten ja lippuvaltion hallinnolle ilmoituksen aikomuksestaan toimittaa alus purettavaksi. Sen jälkeen kun aluspurkamo on laatinut aluskierrätysuunnitelman, alus katsastetaan ja se saa kierrätyskelpoisuutta osoittavan asiakirjan, joka aluksen omistaja toimittaa aluskierrätyslaitoksen toiminnanharjoittajalle. Lopuksi aluksen lippuvaltion hallinto voi lähettää purkamovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle tiedot aluksesta.

Aluskierrätysasetus koskee Euroopan unionin jäsenmaan lipun alla purjehtivia aluksia, ei kuitenkaan sellaisia, joiden bruttovetoisuus on alle 500, eikä sotalaivoihin, laivaston apualuksiin eikä muihin valtion omistamiin tai käyttämiin ja kyseisenä ajankohtana yksinomaan valtiollisiin, ei-kaupallisiin tarkoituksiin varattuihin aluksiin, eikä aluksiin, jotka toimivat koko elinkaarensa aikana ainoastaan vesillä, jotka kuuluvat sen jäsenvaltion suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan, jonka lipun alla alus purjehtii. Aluskierrätysasetusta sovelletaan rajoitetusti niihin muun kuin jäsenvaltion aluksiin, jotka saapuvat jäsenvaltion satamaan tai ankkuripaikkaan.

Aluskierrätysasetus koskee sekä EU:n jäsenvaltiossa olevia aluspurkamoita että kolmansissa maissa olevia aluspurkamoita. Kolmannessa maassa oleva purkamo on aluskierrätysasetuksen piirissä, jos se hyväksytään aluspurkamoiden Eurooppalaiseen luetteloon. Luetteloon sisällyt-

täminen on välttämätöntä, jos purkamo haluaa ottaa vastaan jäsenmaan lipun alla purjehtivia aluksia.

Vaarallisten materiaalien asentamisen valvonta on perustana myöhemmille toimille. Asetus sisältää luettelon aineista, joita ei saa asentaa alukseen. Muista vaarallisista materiaaleista on laadittava rakennusvaiheessa luettelo, joka tulee pitää ajan tasalla aluksen elinkaaren aikana. Luettelon tarkoituksena on, että aluksen purkamista suunniteltaessa ja toteutettaessa tiedetään vaarallisten materiaalien sijainti ja niiden määrä.

Aluskierrätysasetuksen toimeenpanosta ja valvonnasta vastaavat jäsenmaissa eri hallinnonalojen viranomaiset ja hyväksytyt yksityiset toimijat. Näitä ovat aluskierrätysasetuksen mukaan ”hallinto”, jonka jäsenvaltio on nimennyt vastaamaan tehtävistä, jotka liittyvät sen lipun alla purjehtiviin aluksiin. ”Hallinto” on jäsenmaissa yleensä merenkulkuasioista vastaava viranomainen. ”Toimivaltainen viranomainen” on aluskierrätysasetuksen mukaan jäsenvaltion nimeämä viranomainen, jonka jäsenvaltio tai kolmas maa on nimennyt vastaamaan tietyllä maantieteellisellä alueella tai asiantuntemuksen alalla aluskierrätyslaitoksista eli aluspurkamoista. ”Toimivaltainen viranomainen” on jäsenmaissa yleensä ympäristöviranomainen, joko valtakunnallinen tai alueellinen viranomainen. Työsuojelua koskevien säännösten valvonnasta vastaa Suomessa työsuojeluviranomainen. Satamavaltion valvontaa koskevan direktiivin (2009/16/EY) mukaan toimivaltainen viranomainen valvoo, myös sitä, että aluksella on aluskierrätysasetuksen muutoksen mukainen todistus vaarallisten materiaalien luettelosta tai tapauksen mukaan, vaatimustenmukaisuusilmoitus. Satamavaltion valvonnasta vastaa Suomessa Liikenteen turvallisuusvirasto.

Aluskierrätysasetuksen soveltaminen

Aluskierrätysasetus tulee sovellettavaksi asteittain. Suomen lainsäädäntö, joka aluspurkamoita koskevilta osin perustuu pääosin aiempaan EU:n lainsäädäntöön, täyttää asialliselta sisällöltään aluskierrätysasetuksen ensimmäisen vaiheen (31.12.2014) täytäntöönpanon edellyttämät aluspurkamoita koskevat ympäristö-, työsuojelu- ja turvallisuusvaatimukset. Pääosa aluskierrätysasetuksesta tulee voimaan viimeistään 31. päivänä joulukuuta 2018, mutta se voi tulla voimaan aiemmin riippuen siitä, koska riittävä määrä hyväksytyä aluspurkamokapasiteettia on käytettävissä. Eräät olemassa olevia aluksia koskevat vaatimukset tulevat voimaan 31. päivänä joulukuuta 2020.

Aluskierrätysasetuksesta on Suomessa pantu täytäntöön tässä vaiheessa vain artikkelit 13, 14 ja 26. Määräykset on pantu täytäntöön ympäristönsuojelun lain muuttamisesta annetulla lailla (327/2016) ja lailla jätelain 89 ja 108 §:n muuttamisesta (328/2016).

Jätteensiirtoasetus

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1013/2006 jätteiden siirrosta panee täytäntöön Baselin yleissopimuksen. Jätteensiirtoasetus sisältää kuitenkin joitakin eroavuuksia Baselin yleissopimukseen verrattuna. Esimerkiksi EU:n jäsenmaista ei saa viedä vaarallisia jätteitä EU:n ja Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) jäsenmaiden ulkopuolelle. Näin ollen muun muassa aluksia ei ole saanut viedä Kaakkois-Aasian maihin purettavaksi, koska ne yleensä sisältävät vaarallisia aineita. Baselin yleissopimus koskee erityisesti vaarallisten jätteiden siirtoja maasta toiseen joko suoraan tai toisen maan kautta. Sen ohella siinä on eräitä määräyksiä, jotka koskevat jätteen määrän vähentämistä ja jätteen käsittelyä.

Baselin sopimuksen tavoin jätteensiirtoasetus perustuu siihen, että jätteen viejä tekee ilmoituksen siirrosta vientimaan, kauttakulkumaan ja tuontimaan toimivaltaisille viranomaisille,

jotka myöntävät luvan siirtoon tai epäävät sen jätteesiirtoasetuksessa mainituin perustein. Luvan epäämisen syy on useimmiten se, että kuljetus tai jätteen määränpää eivät täytä ympäristövaatimuksia.

Baselin yleissopimus koskee kaikkia aluksia, joita siirretään toiseen maahan purettavaksi, mutta EU:n aluskierrätysasetuksen voimaantulon jälkeen EU-maissa sovelletaan EU:n jätesiiroasetusta niihin aluksiin, joita aluskierrätysasetus ei koske.

2.3 Baselin yleissopimus ja Hongkongin yleissopimus

Baselin yleissopimus

Baselin yleissopimus vaarallisten jätteiden maan rajan ylittävistä siirroista ja niiden valvonnasta solmittiin vuonna 1989 ja se tuli kansainvälisesti voimaan 1992 (SopS 42/1992). Sopimuksen on ratifioinut 184 valtiota.

Baselin sopimus koskee periaatteessa kaikkia valtakunnan rajan ylittäviä vaarallisten jätteiden siirtoja, myös aluksia. Baselin yleissopimusta sovelletaan niiden alusten siirtoihin purettavaksi, jotka eivät kuulu Hongkongin yleissopimuksen soveltamisalaan. Baselin yleissopimuksen ydin on sen ilmoitus- ja hyväksymismenettely. Järjestelmässä vaarallisen jätteen viejä tekee ilmoituksen sen maan toimivaltaiselle viranomaiselle, josta jätteen kuljetus alkaa sekä vastaanottavan maan ja kauttakulkumaan viranomaiselle. Lupa siirtoon voidaan evätä mm. sillä perusteella, että kuljetus tai käsittely ei täyttäisi ympäristövaatimuksia.

Hongkongin yleissopimus

Alusten turvallista ja ympäristön kannalta asianmukaista kierrätystä koskee vuoden 2009 Hongkongin kansainvälinen yleissopimus, joka on neuvoteltu kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) piirissä. Yleissopimuksen osapuolet sitoutuvat saattamaan sen määräykset voimaan, jotta voidaan ehkäistä, vähentää, saattaa mahdollisimman vähiin ja, niin pitkälle kuin käytännössä mahdollista, poistaa onnettomuuksia, vammautumisia ja muita ihmisen terveydelle ja ympäristölle haitallisia vaikutuksia, joita aluskierrätyksestä aiheutuu ja parantaa alusturvallisuutta sekä ihmisten terveyden ja ympäristön suojelua aluksen koko elinkaaren aikana. Hongkongin yleissopimus koskee sellaisten alusten, joiden bruttovetoisuus on vähintään 500, rakentamista, käyttöä ja purkamista, ei kuitenkaan sotalaivoja tai muita valtion omistamia tai käyttämiä aluksia, joita käytetään yksinomaan valtion ei kaupallisiin tarkoituksiin. Euroopan unionissa Hongkongin yleissopimus pannaan täytäntöön pääosin aluskierrätysasetuksella. Aluskierrätysasetus poikkeaa kuitenkin eräissä suhteissa Hongkongin yleissopimuksesta.

Aluksen lippuvaltion tulee varmistaa se, että alus siirretään purettavaksi asianmukaiseen purkamoon ja että aluksessa olevista vaarallisista materiaaleista ja niiden sijainnista aluksessa annetaan riittävät tiedot. Purkamovaltion asiana on tietysti huolehtia siitä, että purkamo on yleissopimuksen mukainen ja että varmistetaan se, että purkamisessa irrotetut materiaalit ja jätteet toimitetaan asianmukaiseen paikkaan. Satamavaltion tulee aluksen käytön aikana tarkastaa, että aluksessa on ajantasainen vaarallisten materiaalien luettelo.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Tällä esityksellä annettaisiin aluskierrätysasetusta täydentävät kansalliset säännökset. Aluskierrätysasetus on sellaisenaan Suomessa sovellettavaa lainsäädäntöä, mutta sen täytäntöönpano edellyttää muiden EU-asetusten tavoin täydentäviä säännöksiä, kuten toimivaltaisten vi-

ranomaisten nimeämistä, eräistä menettelysäännöksistä säätämistä sekä rangaistuksia koskevat säännökset.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Tässä esityksessä ehdotetaan aluskierrätysasetuksen täytäntöönpanon edellyttämiä muutoksia lainsäädäntöön toimivaltaisten viranomaisten, määräyksenantovaltuuksien ja rangaistusseuraamusten osalta. Tällä esityksellä ei siten ole taloudellisia vaikutuksia varustamoille. Varustamoille aiheutuvat kustannukset mm. vaarallisten materiaalien luettelon laatimisesta ja ylläpitämisestä seuraavat suoraan aluskierrätysasetuksesta.

Purkamot

Suomessa mahdollisesti perustettavalle purkamolle syntyvät taloudelliset vaikutukset johtuvat aluskierrätysasetuksesta, eikä tästä esityksestä synny purkamolle lisäkustannuksia. Nykytilanteeseen verrattuna aluskierrätysasetus edellyttää eräitä hallinnollisia lisätoimia työnantajalta, kuten hätätilannevalmius- ja hätätilannesuunnitelman laatimisen ja kirjanpito vaaratilanteista, onnettomuuksista, ammattitaudeista ja kroonisista vaikutuksista työntekijöille. Suomen työturvallisuuslainsäädäntö täyttää asiallisesti aluskierrätysasetuksen työsuojeluvaatimukset.

4.2 Ympäristö-, terveys- ja työsuojeluvaikutukset

Tällä esityksellä ei ole suoria ympäristö-, terveys- tai työsuojeluvaikutuksia, sillä vaikutukset syntyvät aluskierrätysasetuksesta, eikä tämä esitys sisällä asetuksen suhteen lisävaatimuksia. Suomen lainsäädäntö täyttää aluskierrätysasetuksen ympäristön- ja terveydensuojelua ja työsuojelua koskevat vaatimukset, eikä aluskierrätysasetuksesta näiden osalta synny lisäkustannuksia.

4.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Suomessa ei toistaiseksi ole toiminnassa purkamo, joka voisi purkaa Hongkongin sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia aluksia. Parhailtaan on kuitenkin selvitettävänä olisiko toiminta kannattavaa. Jos purkamo perustetaan siitä seuraa jossain määrin lisää työtä ympäristö-, terveydensuojelu- ja työsuojeluviranomaisille, josta osa liittyy lupaprosessiin ja osa purkamot toimintaan. Työmäärän lisäys on kuitenkin pieni, etenkin jos toiminta kytkeytyy jo ympäristöluvan nojalla toimivaan laitokseen.

Liikenteen turvallisuusviraston on tarkoitus valtuuttaa hyväksytyt luokituslaitokset suorittamaan suurelta osin aluskierrätysasetuksen hallinnon tai sen valtuuttaman hyväksytyt laitoksen tehtäväksi määritellyt tehtävät, kuten alusten katsastukset ja vaarallisten aineiden luettelon todentamisen sekä katsastusten perusteella annettavien todistuskirjojen myöntämisen. Aluskierrätysasetuksen täytäntöönpanosta ei siten aiheudu merkittävästi lisävelvoitteita Liikenteen turvallisuusvirastolle, sillä aluskierrätysasetuksen soveltamisalan piiriin kuuluvat alukset ovat nykyisinkin muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta hyväksytytjen laitosten luokittamia. Tällaisia luokittamattomia aluksia, eli Liikenteen turvallisuusviraston kokonaan katsastamia ja sertifioimia kansainvälisen liikenteen aluksia on Suomen lipun alla 5-10 kappaletta. Liikenteen turvallisuusvirasto kykenee hoitamaan nykyisen henkilöstön puitteissa aluskierrätysasetuksesta aiheutuvat velvoitteet.

Ehdotettavalla lailla ei ole merkittäviä vaikutuksia viranomaisten toimintaan.

Työsuojeluviranomaiset valvovat työsuojelua koskevien säännösten noudattamista. Valvon-
nassa noudatettaisiin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta an-
netun lain (44/2006) säännöksiä.

4.4 Muut vaikutukset

Ehdotuksella ei ole muita merkittäviä vaikutuksia (kotitaloudet, kuntatalous, kansantalous,
julkinen talous, kansalaisten asema, yhdenvertaisuus, työllisyys, aluekehitys).

5 Asian valmistelu

Asia on valmisteltu virkатыönä ympäristöministeriössä yhteistyössä liikenne- ja viestintämi-
nisteriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä Liikenteen turvallisuusviraston ja Suomen ympä-
ristökeskuksen kanssa. Esitysluonnoksesta pyydettiin lausunto seuraavilta tahoilta: liikenne-
ja viestintäministeriö, oikeusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Liikenteen turvallisuus-
virasto, Suomen ympäristökeskus, Etelä-Suomen aluehallintovirasto / ympäristölupavastuu-
alue, Etelä-Suomen aluehallintovirasto / työsuojelun vastuualue, Lounais-Suomen aluehallin-
tovirasto / työsuojelun vastuualue, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus,
Meriteollisuus ry, Metallityöväen Liitto ry, Suomen Konepäällystöliitto ry, Suomen Laivame-
klariliitto ry, Suomen Laivanpäällystöliitto, Suomen Matkustajalaivayhdistys, Suomen Meri-
mies-Unioni, Päällystöliitto ry ja Suomen Varustamot ry. Lausuntoja annettiin viisi kappaletta.
Oikeusministeriön lausunnon perusteella muokattiin rangaistussäännöksiä. Muilta osin lau-
sunnot eivät antaneet aihetta muokata esitystä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki jätelain muuttamisesta

12 luku Jätteen kansainväliset siirrot

12 luvun otsikko muutetaan lisäämällä siihen sanat ”ja aluksen siirtäminen purettavaksi”, koska alkuperäinen otsikko ”Jätteen kansainväliset siirrot” ei kuvaa tilannetta, jossa alus on tarkoitus siirtää purettavaksi, mutta ei ole vielä tullut jätteeksi.

108 §. *Jätteen kansainvälinen siirto ja aluksen siirtäminen purettavaksi.* Pykälän 2 momentista poistettaisiin lause, jonka mukaan Suomen ympäristökeskus myöntää aluskierrätysasetuksen 26 artiklassa tarkoitetun luvan, koska lupa on tarpeen vain aluskierrätysasetuksen siirtymäaikana, joka päättyy aluskierrätysasetuksen pääosan tullessa voimaan.

108 a §. *Viranomaisten tehtävät aluskierrätysasetuksen toimeenpanossa.* Uuteen pykälään koottaisiin joukko säännöksiä asioista, joista aluskierrätysasetus joko edellyttää jäsenmaan säätävän tai antaa siihen valtuuden.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin alusten purkamista koskevista asioista toimivaltaiseksi viranomaiseksi se aluehallintovirasto, joka on myöntänyt aluspurkamolle aluskierrätysasetuksen 14 artiklan mukaisen luvan. Toimivaltainen viranomainen muun muassa hyväksyy aluskohtaisen aluskierrätysuunnitelman eli suunnitelman siitä, miten alus on käytännössä tarkoitus purkaa. Viranomainen ottaa myös vastaan lippuvaltion hallinnon lähettämän purettavan aluksen kierrätyskelpoisuutta osoittavan asiakirjan samoin kuin muut mahdolliset tiedot aluksesta.

Pykälän 2 momentin mukaan aluehallintoviranomainen tekisi aluskierrätysasetuksen 7 artiklan 3 kohdan 1 alakohdan mukaisesta aluskierrätysuunnitelmasta kirjallisen päätöksen. Aluskierrätysasetus sallii myös hiljaisen hyväksynnän, mutta kirjallinen päätös tekee mahdolliseksi sujuvoittaa päätöksentekoa, sillä muussa tapauksessa tietoa hyväksymisestä joutuisi aluskierrätysasetuksen mukaan odottamaan 30 vuorokautta.

Aluskierrätysasetuksen 22 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on tehtävä keskenään yhteistyötä asetuksen kiertämisen ja rikkomisen ehkäisemiseksi sekä nimettävä vastuulliset henkilöt ja toimitettava tiedot näistä komissiolle. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että Suomen ympäristökeskuksen ja Liikenteen turvallisuusviraston toimivat yhteistyössä aluskierrätysasetuksen kiertämisen ja rikkomisen ehkäisemiseksi.

Pykälän 4 momentin mukaan Suomen ympäristökeskus seuraisi yleisesti aluskierrätysasetuksen toimeenpanoa Suomessa ja toimisi tarvittaessa asiantuntijaviranomaisena kun alus on tarkoitus siirtää purettavaksi aluskierrätysasetuksen 15 artiklan mukaiseen kolmannessa maassa sijaitsevaan aluskierrätyslaitokseen. Säännöksen tarkoituksena on, että yhdellä viranomaisella on kattava näkemys aluskierrätysasetuksen toimeenpanosta Suomessa sillä toimeenpanoon osallistuu usea viranomainen eri hallinnonaloilta. Suomen ympäristökeskus toimisi myös asiantuntijaviranomaisena käytöstä poistettujen alusten siirroissa purettavaksi, johon sillä on kokemus jätesiiroasetuksen mukaisena toimivaltaisena viranomaisissa muissa jätesiiroissa.

15 luku Erinäiset säännökset

147 §. Rangaistussäännökset. Pykälään lisättäisiin Euroopan unionin aluskierrätysasetuksen 22 artiklan edellyttämällä tavalla kohta seuraamuksista aluskierrätysasetuksen rikkomisesta. Rangaistavaksi ehdotetaan sen laiminlyöminen, että alukselle ennen sen purkamista laaditaan aluskierrätysasetuksen 7 artiklan mukainen aluskierrätysuunnitelma. Suunnitelma auttaa hahmottamaan kunkin aluksen purkamisen vaarat ympäristölle ja terveydelle sekä valmistautumaan käsittelemään purkamisessa syntyviä vaarallisia materiaaleja. Aluskierrätysuunnitelman laatimisesta vastaa aluskierrätyslaitoksen toiminnanharjoittaja aluksen omistajan toimitamien tietojen perusteella.

Laki tulisi osaksi voimaan niin pian kuin mahdollista lain tultua hyväksytyksi, osaksi valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

1.2 Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

221 a §. Alusten purkamista koskevat erityissäännökset. Pykälän 2 momentin mukaan aluskierrätysasetuksen 14 artiklan mukaisen luvan myöntäminen edellyttää sen lisäksi, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään, että työsuojeluviranomainen katsoo lausunnossaan, että aluspurkamo täyttää aluskierrätyslaitoksen työsuojelua koskevat vaatimukset ja puoltaa luvan myöntämistä. Työsuojeluviranomainen valvoo aluspurkamon osalta työsuojelua koskevien säännösten noudattamista siten kuin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään. Aluskierrätysasetuksen mukainen lupa on peruutettava kun työsuojeluviranomainen katsoo, että aluskierrätysasetuksen työsuojelua koskevat aluskierrätysasetuksen vaatimukset eivät enää täyty.

Järjestely toteuttaa nk. yhden luukun periaatetta, jolloin aluspurkamon luvan myöntää ja peruuttaa yksi viranomainen, vaikka asiallisesti toimivalta kuuluu eri viranomaisille. Aluskierrätysasetuksen 14 artiklan mukaisen luvan myöntäminen ja peruuttaminen työsuojeluperusteiden edellyttäisi siten työsuojeluviranomaisen esitystä. Laki tulisi voimaan niin pian kuin mahdollista sen tultua hyväksytyksi.

1.3 Laki merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Lain tarkoitus. Lain 1 §:ään lisättäisiin aluskierrätystä koskeva uusi 3 momentti. Momentin mukaan merenkulun ympäristönsuojelulla annettaisiin aluskierrätysasetuksen kansallista täytäntöönpanoa koskevat säännökset alusten osalta. Täytäntöönpanoa koskevat säännökset sisällytettäisiin uuteen aluskierrätystä koskevaan 8 a lukuun.

Voimassa olevan 1 §:n 2 momentin mukaan merenkulun ympäristönsuojelulla annetaan alusten tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvaa ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä koskevien Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden ja Euroopan yhteisön säädösten kansallista täytäntöönpanoa koskevat säännökset ja muut alusten tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvaa ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevat säännökset. Momentissa viitataan yleisesti Euroopan yhteisön säädöksiin niitä tarkemmin yksilöimättä. Aluksen tavanomaista toimintaa on myös aluksen elinkaaren aikana alukselta vaadittavat todistuskirjat ja muut asiakirjat, joiden tarkoituksena on ehkäistä alusten purkamisesta ja aluskierrätyksestä aiheutuvaa vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle. Tältä osin lain tarkoituksen voidaan jo katsoa kattavan myös aluskierrätyksen. Varsinaista aluksen purkamista ja aluskierrätystä ei voida kui-

tenkaan pitää aluksen tavanomaisena toimintana ja sen vuoksi pykälään on tarpeen lisätä uusi 3 momentti aluskierrätysasetuksen täytäntöönpanosta.

2 §. Määritelmät. Pykälän määritelmiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 a) kohta, jonka mukaan aluskierrätysasetuksella tarkoitetaan aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 209/16/EY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1257/2013.

8 a luku Aluskierrätys

1 §. Hallinnon nimeäminen. Aluskierrätysasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 9 alakohdan mukaan aluskierrätysasetuksessa hallinnolla tarkoitetaan valtion viranomaista, jonka jäsenvaltio on nimennyt vastaamaan tehtävistä, jotka liittyvät sen lipun alla purjehtiviin tai sen valvonnassa toimiviin aluksiin. Asetuksen 18 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on nimettävä hallinnot ja ilmoitettava nimeämisestä komissiolle. Pykälässä säädettäisiin, että Liikenteen turvallisuusvirasto on Suomessa aluskierrätysasetuksessa tarkoitettu hallinto.

Aluskierrätysasetuksessa hallinnolle on säädetty kyseessä olevan valtion lipun alla purjehtiviin aluksiin liittyviä useita eri tehtäviä. Ensinnäkin asetuksen 5 artiklan 3 kohdan d alakohdan mukaan aluksen vaarallisten materiaalien luettelon on oltava joko hallinnon tai sen valtuuttaman hyväksytyin laitoksen todentama. Asetuksen 8 artiklan mukaan hallinnon virkamiehet suorittavat alusten aluskierrätysasetuksen mukaiset katsastukset. Hallinto voi myös valtuuttaa hyväksytyin laitoksen virkamiehet suorittamaan alusten katsastuksia. Jos hallinto käyttää katsastuksen suorittamiseen hyväksytyjä laitoksia, niille on 8 artiklan mukaan annettava ainakin valtuudet vaatia katsastamaltaan alukselta aluskierrätysasetuksen noudattamista ja suorittaa katsastuksia jäsenvaltion asianomaisten viranomaisten pyynnöstä. Aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain 36, 39 ja 57 §:ssä säädetään hyväksytyin luokituslaitoksen oikeudesta Liikenteen turvallisuusviraston kanssa tehdyn katsastusvaltuutusta koskevan sopimuksen nojalla suorittaa katsastuksia ja antaa todistuskirjoja hallinnon puolesta. Liikenteen turvallisuusvirasto päättää, missä laajuudessa ja millä aikataululla se delegoi katsastusten ja todistusten antamisen hyväksytyille luokituslaitoksille.

Hallinto tai sen valtuuttama hyväksytty laitos myös myöntää aluskierrätysasetuksen 9 artiklan nojalla aluksiin liittyvät aluskierrätysasetuksen mukaiset todistuskirjat. Hallinnon tai sen valtuuttaman hyväksytyin laitoksen on myönnettävä inventaariotodistuskirja tai kierrätyskelpoisuuden osoittava todistuskirja, kun artiklassa edellytetty katsastus on suoritettu hyväksytysti. Komissio vahvistaa inventaariotodistuskirjan ja kierrätyskelpoisuuden osoittavan todistuskirjan muodon täytäntöönpanosäädöksin, jotta varmistetaan, että ne ovat Hongkongin yleissopimuksen lisäysten (appendix) 3 ja 4 mukaisia. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksyttiin asetuksen 25 artiklassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen kesäkuussa 2016.

Liikenteen turvallisuusvirasto olisi aluskierrätysasetuksessa tarkoitettuna hallintona myös se taho, jolle alusten kierrätyslaitoksen toiminnanharjoittaja lähettää asetuksen 13 artiklan 2 kohdan mukaiset aluksen kierrätyksen eri vaiheisiin liittyvät asiakirjat ja ilmoitukset. Tällaisia asiakirjoja ja ilmoituksia ovat toimivaltaisen viranomaisen hyväksymä aluskierrätysuunnitelma, ilmoitus siitä, että aluskierrätyslaitos on kaikilta osin valmis aloittamaan aluskierrätyksen sekä alusta koskevan kierrätyksen loppuunsaattamisilmoitus.

Aluskierrätysasetuksen 17 artikla 1 kohdan mukaan aluskierrätysuunnitelma on laadittava aluskierrätyslaitokselle luvan antaneen valtion hyväksymällä kielellä. Jos käytetty kieli on jokin muu kuin englanti, ranska tai espanja, aluskierrätysuunnitelma on käännettävä jollekin näistä kielistä, paitsi jos hallinto katsoo sen tarpeettomaksi. Liikenteen turvallisuusvirasto olisi

näin ollen myös se viranomainen, joka päättäisi siitä, onko aluskierrätysuunnitelman kääntäminen jollekin edelle mainituista kielistä tarpeetonta.

2 §. Tietojen ilmoittaminen. Aluskierrätysasetuksen 21 artiklan mukaan kunkin jäsenvaltion on toimitettava joka kolmas vuosi komissiolle raportti, joka sisältää seuraavat:

a) luettelo aluksista, jotka purjehtivat sen lipun alla ja joille on myönnetty kierrätyskelpoisuuden osoittava todistuskirja, sekä tässä todistuskirjassa mainitun aluskierrätysyrityksen nimi ja aluskierrätyslaitoksen sijainti;

b) luettelo aluksista, jotka purjehtivat sen lipun alla ja joiden osalta on otettu vastaan kierrätyksen loppuunsaattamisilmoitus;

c) tiedot, jotka koskevat laitonta alusten aluskierrätystä, seuraamuksia ja jäsenvaltion niiden johdosta toteuttamia toimia.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa aluskierrätysasetuksen edellyttämien tietojen toimittamisesta Euroopan komissiolle. Tällä tarkoitetaan edellä mainittuja aluskierrätysasetuksen 21 artiklassa tarkoitettuja tietoja. Liikenteen turvallisuusvirasto on taho, joka Suomessa myöntäisi kierrätyskelpoisuuden osoittavat todistuskirjat ja jolle alustenkierätyslaitoksen toiminnanharjoittajan on aluskierrätysasetuksen 13 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti toimitettava kierrätyksen loppuunsaattamisilmoitus. Liikenteen turvallisuusvirasto on siten luonteva taho toimittamaan tiedot komissiolle.

Aluskierrätysasetuksen 7 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat vaatia hallintoaan lähettämään aluskierrätyslaitoksen sijaintivaltion toimivaltaiselle viranomaiselle artiklassa mainitut tiedot. Näitä tietoja ovat muun muassa 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu aluksen omistajan ilmoitus aikomuksesta lähettää alus kierrätettäväksi, ilmoitukseen sisältyvä vaarallisten materiaalien luettelo sekä alusta ja sen omistajaa koskevat tiedot kuten tunnistetiedot. Pykälän 2 momentissa veloitettaisiin Liikenteen turvallisuusvirasto toimittamaan aluskierrätyslaitoksen sijaintivaltion toimivaltaiselle viranomaiselle tämän pyynnöstä 7 artiklan 4 kohdan mukaiset tiedot. Liikenteen turvallisuusviraston ei näin ollen tarvitsisi automaattisesti toimittaa kyseessä olevia tietoja aluskierrätyslaitoksen sijaintivaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, vaan se olisi velvollinen toimittamaan tiedot ainoastaan nimenomaisesta pyynnöstä.

3 §. Tarkemmat määräykset. Aluskierrätysasetuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan valmistellessaan aluksen siirtämistä kierrätettäväksi alusten omistajien on ilmoitettava asiaan kuuluvalla hallinnolle kirjallisesti tämän asettamassa määräajassa aikomuksesta lähettää alus kierrätettäväksi tiettyyn aluskierrätyslaitokseen tai -laitoksiin. Ilmoitukseen on sisällytettävä vähintään vaarallisten materiaalien luettelo ja kaikki alusta koskevat artiklan a alakohdassa säädetyt asiaan kuuluvat tiedot. Jälkimmäisellä tarkoitetaan aluskierrätysuunnitelman laatimiseksi tarpeellisia tietoja aluksesta, jotka aluksen omistajan on toimitettava aluskierrätyslaitoksen toiminnanharjoittajalle. Pykälässä valtuutettaisiin Liikenteen turvallisuusvirasto antamaan tarkemmat määräykset siitä, missä määräajassa alusten omistajien on ilmoitettava sille aikomuksestaan lähettää alus kierrätettäväksi tiettyyn aluskierrätyslaitokseen tai -laitoksiin.

13 luku Erinäiset säännökset

3 §. Rangaistussäännökset. Pykälän 2 momenttiin esitetään lisättäväksi uudet 10 b ja c kohdat, joiden nojalla voitaisiin tuomita merenkulun ympäristönsuojelurikkomuksesta sakkoon se, joka muulla tavoin kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudesta

toimii vastoin aluskierrätysasetuksen 4 artiklan tai 12 artiklan 2 kohdan mukaista kieltoa tai rajoitusta asentaa vaarallisia materiaaleja aluksiin tai käyttää vaarallisia materiaaleja aluksella taikka toimii vastoin aluskierrätysasetuksen 6 artiklassa säädettyä aluksen kierrättämistä tai sen valmistelua koskevaa velvoitetta. Asetuksen 6 artiklassa säädettyt velvoitteet koskevat aluksen omistajaa, joka on määritelty aluskierrätysasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 14 alakohdassa. Kielto tai rajoitus asentaa vaarallisia materiaaleja aluksiin taikka käyttää vaarallisia materiaaleja aluksella koskee puolestaan esimerkiksi aluksen rakentajaa tai korjaajaa, aluksen omistajaa tai alusta merenkulkuun käytävää varustajaa, joka tekee tai teettää korjauksia aluksella.

Pykälään esitetään lisättäväksi myös uusi 5 momentti, joka sisältäisi rangaistussäännöksen aluskierrätysasetuksen 5 tai 12 artiklan mukaisten vaarallisten materiaalien luettelon sisältöä, ylläpitoa ja päivitystä sekä aluksella säilyttämistä koskevien velvoitteiden laiminlyönnistä. Siten merenkulun ympäristönsuojelurikkomuksesta tuomittaisiin myös aluksen omistaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö aluskierrätysasetuksen 5 tai 12 artiklassa säädetyn vaarallisten materiaalien luetteloa koskevan velvoitteen.

Merenkulun ympäristönsuojelurikkomuksesta ei tuomita, jos teko on vähäinen tai jos teosta on muualla laissa säädetty ankarampi rangaistus.

1.4 Laki aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain muuttamisesta

2 §. Määritelmät. Lisätään 2 §:n 13 a) kohdaksi uusi määritelmä siitä, että aluskierrätysasetuksella tarkoitetaan aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 209/16/EY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1257/2013.

57 §. Katsastusasiakirjat sekä todistus- ja turvallisuuskirjat. Aluskierrätysasetuksen 9 artiklassa säädetään yksityiskohtaisesti asetuksen mukaisten todistuskirjojen voimassaolosta ja todistuskirjojen voimassaolon pidentämisestä. Artiklan 6 kohdan mukaan hallinnon on määritettävä erityistilanteet, jolloin uutta inventaariotodistuskirjaa ei tarvitse päivätä olemassa olevan todistuskirjan voimassaolon päättymispäivästä alkaen. Silloin todistuskirja on voimassa enintään viisi vuotta määräaikaiskatsastuksen loppuun suorittamisesta. Aluskierrätysasetuksen 10 artiklan 1 kohdan mukaan inventaariotodistuskirja myönnetään hallinnon määräämäksi ajaksi, joka ei saa ylittää viittä vuotta. Esitetään, että pykälän 2 momenttiin lisättäisiin maininta aluskierrätysasetuksesta. Tällöin Liikenteen turvallisuusvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä aluskierrätysasetuksen 10 artiklan 1 kohdan nojalla inventaariotodistuskirjan voimassaoloajasta ja 9 artiklan 6 kohdan erityistilanteista, jolloin inventaariotodistuskirjaa ei tarvitse päivätä olemassa olevan todistuskirjan voimassaolon päättymispäivästä alkaen.

91 §. Alusturvallisuusrikkomus. Alusturvallisuuslain säädösten nojalla rangaistaan Suomen lipun alla purjehtivien alusten katsastamatta jättäminen. Aluskierrätysasetuksen 8 artiklassa säädetään katsastuksista, joita alukselle on asetuksen mukaan tehtävä. Näitä ovat peruskatsastus, määräaikaiskatsastus, lisäkatsastus sekä loppukatsastus. Pykälään esitetään lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin rangaistusseuraamus aluskierrätysasetuksen 8 artiklassa säädetyn katsastusvelvollisuuden laiminlyönnistä. Siten alusturvallisuusrikkomuksesta olisi tuomittava myös aluksen omistaja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö aluskierrätysasetuksen 8 artiklan 3-7 kohdassa säädetyn katsastusvelvollisuuden. Aluksen omistaja on määritelty aluskierrätysasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 14 alakohdassa. Aluksen omistajalla tarkoitetaan kohdan mukaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on rekisteröity aluksen omistajaksi, mukaan lukien luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka

omistavat aluksen rajoitetun ajan ennen sen myyntiä ja luovutusta aluskierrätyslaitokseen tai rekisteröinnin puuttuessa, luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka omistaa aluksen, tai mitä tahansa muuta organisaatiota tai henkilöä, kuten hoitoyhtiötä tai ilman miehistöä rahdatun aluksen rahtaajaa, joka on ottanut vastuun aluksen toiminnasta aluksen omistajalta, ja oikeushenkilöä, joka hoitaa valtion omistuksessa olevaa alusta.

1.5 Laki rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta

48 luku Ympäristörikoksista

1 §. Ympäristön turmeleminen. Rikoslain 48 luvun 1 §:ään lisättäisiin aluskierrätysasetuksen 22 artiklan 1 kohdan edellyttämät seuraamukset asetuksen rikkomisesta tapauksissa, joissa teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle. Säännöksessä tarkoitettu seuraus voi syntyä erityisesti silloin kun laiminlyödään huolehtia siitä, että aluskierrätysasetuksen 5 artiklassa tarkoitettu vaarallisten materiaalien luettelo on ajan tasalla silloin kun alus toimitetaan aluspurkamoon tai silloin kun siirretään tällainen alus purettavaksi muualle kuin aluskierrätysasetuksen mukaisessa eurooppalaisessa luettelossa mainittuun aluspurkamoon. Teko tai laiminlyönti edellyttäisi tahallisuutta tai törkeää huolimattomuutta ja seuraus ympäristön turmelemisesta olisi sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta. Rikoslain 48 luvussa säädetään myös törkeästä ympäristön turmelemisesta ja ympäristörikkomuksesta.

Muista aluskierrätysasetuksen 22 artiklan 1 kohdan tarkoittamista seuraamuksista ehdotetaan säädettäväksi asianomaisissa erityislaeissa.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Esityksen toimeenpano ei edellytä tarkempia säännöksiä tai määräyksiä.

3 Voimaantulo

Ehdotetuista säännöksistä osa tulisi voimaan niin pian kuin mahdollista esityksen hyväksymisen jälkeen, koska niiden soveltaminen on tarpeen jo nykyisin sovellettavana olevan aluskierrätysasetuksen kannalta. Sama koskisi toimivaltaisten viranomaisten nimeämistä koskevia säännöksiä.

Osa säännöksistä tulisi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä päivänä ja ajankohta riippuisi käytännössä siitä, milloin aluskierrätysasetuksen säännökset tulevat sovellettavaksi. Aluskierrätysasetuksen 32 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään, että aluskierrätysasetus tulee sovellettavaksi kuuden kuukauden kuluttua siitä päivästä kun eurooppalaiseen luetteloon sisältyvien aluskierrätyslaitoksen eli aluspurkamoiden vuotuinen yhdistetty enimmäiskapasiteetti on vähintään 2,5 miljoonaa kevytpainotonia (LDT), kuitenkin viimeistään 31.12.2018.

Suomen ympäristökeskus myöntäisi aluskierrätysasetuksen 26 artiklan mukaisen luvan aluksen siirtoon purettavaksi siihen saakka kunnes aluskierrätysasetus tulee pääosin sovellettavaksi.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Hallituksen esitys täyttää perustuslain (731/1999) 20 §:n 2 momentin mukaisesti julkisen vallan velvollisuuden pyrkiä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön. Esitys on

HE 69/2017 vp

muutoinkin sopusoinnussa perustuslain kanssa ja siihen sisältyvät lait voidaan käsitellä taval-
lisen lain säätämisjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan jätelain (646/2011) 12 luvun otsikko, 108 ja 147 §, sellaisina kuin niistä ovat 108 § laissa 328/2016 ja 147 § osaksi laeissa 1104/2011, 410/2014 ja 996/2016 sekä
lisätään lakiin uusi 108 a §, seuraavasti:

12 luku

Jätteen kansainväliset siirrot ja aluksen siirtäminen purettavaksi

108 §

Jätteen kansainvälinen siirto ja aluksen siirtäminen purettavaksi

Jätteen kansainvälisessä siirrossa ja sen hyväksymisessä noudatetaan, mitä jätteesiirtoasetuksessa sekä tässä laissa ja sen nojalla säädetään.

Aluksen siirrosta purettavaksi säädetään aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1257/2013, jäljempänä *aluskierrätysasetus*.

108 a §

Viranomaisten tehtävät aluskierrätysasetuksen toimeenpanossa

Aluskierrätysasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 11 alakohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on se aluehallintovirasto, joka myöntää aluskierrätysasetuksen 14 artiklan mukaisen luvan.

Aluehallintovirasto tekee aluskierrätysasetuksen 7 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua aluskierrätysuunnitelmaa koskevassa asiassa kirjallisen päätöksen.

Suomen ympäristökeskus ja Liikenteen turvallisuusvirasto toimivat yhteistyössä aluskierrätysasetuksen 22 artiklassa tarkoitettua aluskierrätysasetuksen kiertämisen ja rikkomisen ehkäisemiseksi.

Suomen ympäristökeskus seuraa aluskierrätysasetuksen toimeenpanoa Suomessa ja toimii tarvittaessa asiantuntijaviranomaisena kun alus on tarkoitus siirtää purettavaksi aluskierrätysasetuksen 15 artiklan mukaiseen kolmannessa maassa sijaitsevaan aluskierrätyslaitokseen.

147 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain (39/1889) 48 luvun 1—4 §:ssä.
Joka muulla kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

- 1) rikkoo 13 §:n 1 momentin mukaista kieltoa hylätä tai käsitellä jätettä hallitsemattomasti,
- 2) rikkoo 17 §:n 1 momentin mukaista vaarallisen jätteen sekoittamiskieltoa,
- 3) rikkoo 18 §:n mukaista kieltoa polttaa jätettä Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä,
- 4) laiminlyö 28 §:n mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden,
- 5) luovuttaa jätteen muulle kuin 29 §:n mukaiselle vastaanottajalle,
- 6) laiminlyö 31 §:n mukaisen velvollisuuden,
- 7) laiminlyö 35 §:n 3 momentin mukaisen velvollisuuden toimittaa jäte kunnan määräämään vastaanotto- tai käsittelypaikkaan,
- 8) laiminlyö 40 §:n mukaisen velvollisuuden järjestää vastaanottopaikka,
- 9) laiminlyö 41 §:n 1 momentin mukaisen velvollisuuden luovuttaa jäte kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen,
- 10) laiminlyö 46 §:n mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden,
- 11) laiminlyö 49 §:n mukaisen tuottajan vastaanottovelvollisuuden,
- 12) laiminlyö 50 §:n mukaisen velvollisuuden järjestää vastaanottopaikka,
- 13) laiminlyö 56 §:n mukaisen tuotteen jakelijan vastaanottovelvollisuuden,
- 14) rikkoo 72 §:n mukaista roskaamiskieltoa;
- 15) laiminlyö 76 §:n mukaisen keräysvelvollisuuden,
- 16) rikkoo tai laiminlyö 91 §:n, 96 §:n 2 momentin, 103 §:n 2 momentin, 125 §:n, 126 §:n 1 momentin, 127 tai 128 §:n perusteella annettua kieltoa tai määräystä,
- 17) rikkoo 8 §:n 3 momentin, 10 tai 14 §:n, 15 §:n 2 momentin, 16 §:n 3 momentin tai 49 §:n 1 momentin nojalla annettua asetusta,
- 18) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen taikka jätteensiirtoasetuksen vastaisesti, lukuun ottamatta kuitenkin 131 §:n 2 momentin 8 ja 9 kohdassa säädettyjä laiminlyöntejä,
- 19) rikkoo elohopean vientikieltoasetuksen 1 artiklan mukaista jätteeksi katsottavan elohopean vientikieltoa tai 2 artiklan tai 3 artiklan 1 kohdan säännöksiä jätteen sijoittamisesta tai varastoinnista taikka laiminlyö 5 artiklan mukaisen jätteitä koskevien tietojen toimittamisvelvollisuuden taikka
- 20) rikkoo aluskierrätysasetuksen 7 artiklassa säädettyä velvoitetta laatia alukselle aluskierrätysuunnitelma,
on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *jätelain rikkomisesta* sakkoon.
Rikesakosta ainoana rangaistuksena 72 §:ssä säädetyn roskaamiskiellon vähäisestä rikkomisesta säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (986/2016).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Suomen ympäristökeskus myöntää kuitenkin aluskierrätysasetuksen 26 artiklan mukaisen luvan kunnes valtioneuvoston asetuksella toisin säädetään .

2.

Laki

ympäristönsuojelulain 221 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ympäristönsuojelulain (527/2014) 221 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 327/2016, uusi 2 momentti seuraavasti:

221 a §

Alusten purkamista koskevat erityissäännökset

Edellä 1 momentissa tarkoitetun asetuksen 14 artiklan mukaisen luvan myöntäminen edellyttää sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, että työsuojeluviranomainen katsoo lausunnossaan, että aluspurkamo täyttää asetuksen työsuojelua koskevat vaatimukset ja puoltaa luvan myöntämistä. Lupa on peruutettava kun työsuojeluviranomainen katsoo, että asetuksen työsuojelua koskevat vaatimukset eivät enää täyty. Työsuojeluviranomainen valvoo aluspurkamon osalta työsuojelua koskevien säännösten noudattamista siten kuin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 1 luvun 1 §:ään uusi 3 momentti, 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 998/2014 ja 473/2016, uusi 5 a kohta, lakiin uusi 8 a luku sekä 13 luvun 3 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 473/2016, uusi 10 b ja 10 c kohta sekä 3 §:ään uusi 5 momentti, seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

HE 69/2017 vp

Tällä lailla annetaan alusten osalta aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1257/2013 kansallista täytäntöönpanoa koskevat säännökset.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

5 a) *aluskierrätysasetuksella* aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1257/2013;

8 a luku

Aluskierrätys

1 §

Hallinnon nimeäminen

Aluskierrätysasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 9 alakohdassa tarkoitettu hallinto Suomessa on Liikenteen turvallisuusvirasto.

2 §

Tietojen ilmoittaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa aluskierrätysasetuksen edellyttämien tietojen toimittamisesta Euroopan komissiolle.

Liikenteen turvallisuusvirasto lähettää aluskierrätyslaitoksen sijaintivaltion toimivaltaiselle viranomaiselle tämän pyynnöstä aluskierrätysasetuksen 7 artiklan 4 kohdan mukaiset tiedot.

3 §

Tarkemmat määräykset

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa määräykset siitä, missä määräajassa aluksen omistajan on tehtävä Liikenteen turvallisuusvirastolle aluskierrätysasetuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu ilmoitus aikomuksestaan lähettää alus kierrätettäväksi tiettyyn aluskierrätyslaitokseen tai -laitoksiin.

13 luku

Erinäiset säännökset

3 §

Rangaistussäännökset

Joka muulla tavoin kuin 1 momentissa tarkoitetulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudesta toimii vastoin

10 b) aluskierrätysasetuksen 4 artiklan tai 12 artiklan 2 kohdan mukaista kieltoa tai rajoitusta asentaa vaarallisia materiaaleja aluksiin tai käyttää vaarallisia materiaaleja aluksissa,

10 c) aluskierrätysasetuksen 6 artiklassa säädettyä aluksen kierrättämistä tai sen valmistelua koskevaa velvoitetta,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *merenkulun ympäristönsuojelurikkomuksesta* sakkoon.

Merenkulun ympäristönsuojelurikkomuksesta tuomitaan myös aluksen omistaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö aluskierrätysasetuksen 5 tai 12 artiklassa säädetyn vaarallisten materiaalien luetteloä koskevan velvoitteen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 13 luvun 2 momentin 10 b ja c kohta sekä 5 momentti tulevat kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

4.

Laki

aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain (1686/2009) 57 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 879/2014, sekä
lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 910/2011, 879/2014 ja 474/2016, uusi 13 a kohta ja 91 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 879/2014, uusi 2 momentti seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä tarkoitetaan:

HE 69/2017 vp

13 a) *aluskierrätysasetuksella* aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1257/2013;

57 §

Katsastusasiakirjat sekä todistus- ja turvallisuuskirjat

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa SOLAS- yleissopimuksen, lastiviivayleissopimuksen, MARPOL 73/78 -yleissopimuksen, non-SOLAS -direktiivin, kalastusalusdirektiivin ja aluskierrätysasetuksen sekä muiden kansainvälisten velvoitteiden täytäntöön panemiseksi tarkemmat määräykset siitä, mitä katsastusasiakirjoja sekä todistus- ja turvallisuuskirjoja katsastusten perusteella annetaan sekä siitä, kuinka kauan ne ovat voimassa ja miten niiden voimassaoloa voidaan jatkaa.

91 §

Alusturvallisuusrikkomus

Alusturvallisuusrikkomuksesta tuomitaan myös aluksen omistaja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö aluskierrätysasetuksen 8 artiklan 3-7 kohdassa säädetyn katsastusvelvollisuuden.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 91 §:n 2 momentti tulee kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

5.

Laki

rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 48 luvun 1 §, sellaisena kuin se on laissa 1683/2015, seuraavasti:

48 luku

Ympäristörikoksista

1 §

Ympäristön turmeleminen

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

- 1) saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esineen, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen taikka yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti,
- 2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta, seosta, tuotetta tai esinettä taikka käyttää laitetta vastoin
 - a) vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia,
 - b) kemikaalilakia,
 - c) REACH-asetusta,
 - d) CLP-asetusta,
 - e) biosidiasetusta,
 - f) kasvinsuojeluaineasetusta,
 - g) a—f alakohdassa mainitun säädöksen tai ympäristönsuojelulain (527/2014) nojalla annettua säännöstä,
 - h) otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1005/2009,
 - i) tietyistä fluoratuista kasvihuonekaasuista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 842/2006,
 - j) pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 850/2004,
 - k) pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 3, 4 tai 4 a artiklaa,
 - l) jätelain (646/2011) 147 §:n 2 momentissa mainittua säännöstä taikka
 - m) jätelain nojalla annettua säännöstä, yksittäistapausta koskevaa määräystä tai kieltoa,
- 3) laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa,
- 4) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä vastoin
 - a) jätelakia, sen nojalla annettua säännöstä tai yksittäistapausta koskevaa määräystä taikka
 - b) jätteiden siirrosta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1013/2006,
- 5) tuo maahan tai vie maasta ainetta, valmistetta tai tuotetta vastoin
 - a) ympäristönsuojelulain nojalla annettua asetusta,
 - b) otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1005/2009,
 - c) tietyistä fluoratuista kasvihuonekaasuista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 842/2006,
 - d) vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 649/2012,
 - e) pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 850/2004 tai
 - f) metallisen elohopean ja tiettyjen elohopeayhdisteiden ja -seosten viennin kieltämisestä sekä metallisen elohopean turvallisesta varastoinnista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1102/2008,
- 6) vie maasta muuntogeenisiä organismeja, niitä sisältäviä elintarvikkeita tai rehuja vastoin muuntogeenisten organismien valtioiden rajat ylittävistä siirroista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1946/2003 taikka
- 7) aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1257/2013 vastaisesti laiminlyö huolehtia siitä, että asetuksen 5 artiklassa tarkoitettu vaarallisten materiaalien luettelo on ajan tasalla silloin kun alus toimitetaan aluspurkamoon, tai siirtää aluksen purettavaksi muualle kuin asetuksen 16 artiklassa tarkoitettussa eurooppalaisessa luettelossa mainittuun aluspurkamoon

HE 69/2017 vp

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava *ympäristön turmelemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Edellä 1 momentin 4–6 kohdassa tarkoitetun tahallisen rikoksen yritys on rangaistava.

Ympäristön turmelemisesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta ryhtyy muuten kuin 1 momentissa tarkoitetulla tavalla muuttamaan ympäristöä vastoin

1) maankäyttö- ja rakennuslakia (132/1999),

2) vesilakia (587/2011),

3) maa-ainelakia (555/1981),

4) Saimaan ja Vuoksen juoksutussääntöä taikka

5) näiden nojalla annettua säännöstä, yleistä tai yksittäistapausta koskevaa määräystä taikka kaavaa tai lupaa

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vakavuudeltaan ympäristön pilaantumiseen rinnastettavaa muuttumista.

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 2017

Pääministeri

Juha Sipilä

Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen

1.

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan jätelain (646/2011) 12 luvun otsikko, 108 ja 147 §, sellaisina kuin niistä ovat 108 § laissa 328/2016 ja 147 § osaksi laeissa 1104/2011, 410/2014 ja 996/2016 sekä lisätään lakiin uusi 108 a §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

12 luku

Jätteen kansainväliset siirrot

108 §

Jätteen kansainvälinen siirto ja sen hyväksyminen

Jätteen kansainvälisestä siirrosta ja sen hyväksymisessä noudatetaan, mitä jätteensiirtoasetuksessa sekä tässä laissa ja sen nojalla säädetään.

Aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1257/2013 soveltamisalaan kuuluvan aluksen siirrosta purettavaksi on kuitenkin noudatettava, mitä mainitussa asetuksessa säädetään. Asetuksen 26 artiklassa tarkoitetun luvan myöntää Suomen ympäristökeskus.

Ehdotus

12 luku

Jätteen kansainväliset siirrot ja aluksen siirtäminen purettavaksi

108 §

Jätteen kansainvälinen siirto ja aluksen siirtäminen purettavaksi

Jätteen kansainvälisessä siirrosta ja sen hyväksymisessä noudatetaan, mitä jätteensiirtoasetuksessa sekä tässä laissa ja sen nojalla säädetään.

Aluksen siirrosta purettavaksi säädetään aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1257/2013, jäljempänä **aluskierrätysasetus**.

108 a §

Viranomaisten tehtävät aluskierrätysasetuksen toimeenpanossa

Aluskierrätysasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 11 alakohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on se aluehallintovirasto, joka myöntää aluskierrätysasetuksen 14 artiklan mukaisen luvan.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Aluehallintovirasto tekee aluskierrätysasetuksen 7 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetussa aluskierrätysuunnitelmaa koskevassa asiassa kirjallisen päätöksen.

Suomen ympäristökeskus ja Liikenteen turvallisuusvirasto toimivat yhteistyössä aluskierrätysasetuksen 22 artiklassa tarkoitetun aluskierrätysasetuksen kiertämisen ja rikkomisen ehkäisemiseksi.

Suomen ympäristökeskus seuraa aluskierrätysasetuksen toimeenpanoa Suomessa ja toimii tarvittaessa asiantuntijaviranomaisena kun alus on tarkoitus siirtää purettavaksi aluskierrätysasetuksen 15 artiklan mukaiseen kolmannessa maassa sijaitsevaan aluskierrätyslaitokseen.

147 §

Rangaistussäännökset

Rangaistuksesta vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tehdystä ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain (39/1889) 48 luvun 1—4 §:ssä.

Joka muulla kuin 1 momentissa tarkoitetulla tavalla tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) rikkoo 13 §:n 1 momentin mukaista kieltoa hylätä tai käsitellä jätettä hallitsemattomasti,

2) rikkoo 17 §:n 1 momentin mukaista vaarallisen jätteen sekoittamiskieltoa,

3) rikkoo 18 §:n mukaista kieltoa polttaa jätettä Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä,

4) laiminlyö 28 §:n mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden,

5) luovuttaa jätteen muulle kuin 29 §:n mukaiselle vastaanottajalle,

6) laiminlyö 31 §:n mukaisen velvollisuuden,

7) laiminlyö 35 §:n 3 momentin mukaisen velvollisuuden toimittaa jäte kunnan määräämään vastaanotto- tai käsittelypaikkaan,

8) laiminlyö 40 §:n mukaisen velvollisuuden järjestää vastaanottopaikka,

9) laiminlyö 41 §:n 1 momentin mukaisen velvollisuuden luovuttaa jäte kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen,

10) laiminlyö 46 §:n mukaisen jätehuollon

147 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain (39/1889) 48 luvun 1—4 §:ssä.

Joka muulla kuin 1 momentissa tarkoitetulla tavalla tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) rikkoo 13 §:n 1 momentin mukaista kieltoa hylätä tai käsitellä jätettä hallitsemattomasti,

2) rikkoo 17 §:n 1 momentin mukaista vaarallisen jätteen sekoittamiskieltoa,

3) rikkoo 18 §:n mukaista kieltoa polttaa jätettä Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä,

4) laiminlyö 28 §:n mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden,

5) luovuttaa jätteen muulle kuin 29 §:n mukaiselle vastaanottajalle,

6) laiminlyö 31 §:n mukaisen velvollisuuden,

7) laiminlyö 35 §:n 3 momentin mukaisen velvollisuuden toimittaa jäte kunnan määräämään vastaanotto- tai käsittelypaikkaan,

8) laiminlyö 40 §:n mukaisen velvollisuuden järjestää vastaanottopaikka,

9) laiminlyö 41 §:n 1 momentin mukaisen velvollisuuden luovuttaa jäte kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen,

10) laiminlyö 46 §:n mukaisen jätehuollon

Voimassa oleva laki

järjestämisvelvollisuuden,

11) laiminlyö 49 §:n mukaisen tuottajan vastaanottovelvollisuuden,

12) laiminlyö 50 §:n mukaisen velvollisuuden järjestää vastaanottoaika,

13) laiminlyö 56 §:n mukaisen tuotteen jakelijan vastaanottovelvollisuuden,

14) rikkoo 72 §:n mukaista roskaamiskielloa;

15) laiminlyö 76 §:n mukaisen keräysvelvollisuuden,

16) rikkoo tai laiminlyö 91 §:n, 96 §:n 2 momentin, 103 §:n 2 momentin, 125 §:n, 126 §:n 1 momentin, 127 tai 128 §:n perusteella annettua kieltoa tai määräystä,

17) rikkoo 8 §:n 3 momentin, 10 tai 14 §:n, 15 §:n 2 momentin, 16 §:n 3 momentin tai 49 §:n 1 momentin nojalla annettua asetusta,

18) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapauksista koskevan määräyksen taikka jätteensiirtoasetuksen vastaisesti, lukuun ottamatta kuitenkin 131 §:n 2 momentin 8 ja 9 kohdassa säädettyjä laiminlyöntejä taikka

19) rikkoo elohopean vientikieltoasetuksen 1 artiklan mukaista jätteeksi katsottavan elohopean vientikieltoa tai 2 artiklan tai 3 artiklan 1 kohdan säännöksiä jätteen sijoittamisesta tai varastoinnista taikka laiminlyö 5 artiklan mukaisen jätteitä koskevien tietojen toimittamisvelvollisuuden,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *jätelain rikkomisesta* sakkoon.

Rikesakosta ainoana rangaistuksena 72 §:ssä säädetyn roskaamiskiellon vähäisestä rikkomisesta säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (986/2016).

Ehdotus

järjestämisvelvollisuuden,

11) laiminlyö 49 §:n mukaisen tuottajan vastaanottovelvollisuuden,

12) laiminlyö 50 §:n mukaisen velvollisuuden järjestää vastaanottoaika,

13) laiminlyö 56 §:n mukaisen tuotteen jakelijan vastaanottovelvollisuuden,

14) rikkoo 72 §:n mukaista roskaamiskielloa;

15) laiminlyö 76 §:n mukaisen keräysvelvollisuuden,

16) rikkoo tai laiminlyö 91 §:n, 96 §:n 2 momentin, 103 §:n 2 momentin, 125 §:n, 126 §:n 1 momentin, 127 tai 128 §:n perusteella annettua kieltoa tai määräystä,

17) rikkoo 8 §:n 3 momentin, 10 tai 14 §:n, 15 §:n 2 momentin, 16 §:n 3 momentin tai 49 §:n 1 momentin nojalla annettua asetusta,

18) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapauksista koskevan määräyksen taikka jätteensiirtoasetuksen vastaisesti, lukuun ottamatta kuitenkin 131 §:n 2 momentin 8 ja 9 kohdassa säädettyjä laiminlyöntejä,

19) rikkoo elohopean vientikieltoasetuksen 1 artiklan mukaista jätteeksi katsottavan elohopean vientikieltoa tai 2 artiklan tai 3 artiklan 1 kohdan säännöksiä jätteen sijoittamisesta tai varastoinnista taikka laiminlyö 5 artiklan mukaisen jätteitä koskevien tietojen toimittamisvelvollisuuden taikka

20) rikkoo aluskierrätysasetuksen 7 artiklassa säädettyä velvoitetta laatia alukselle aluskierrätysuunnitelma,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *jätelain rikkomisesta* sakkoon.

Rikesakosta ainoana rangaistuksena 72 §:ssä säädetyn roskaamiskiellon vähäisestä rikkomisesta säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa (986/2016).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Suomen ympäristökeskus myöntää kuitenkin aluskierrätysasetuksen 26 artiklan mukaisen luvan kunnes valtioneuvoston asetuksella toisin säädetään.

2.

Laki

ympäristönsuojelulain 221 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ympäristönsuojelulain (527/2014) 221 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa
327/2016, uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

221 a §

Alusten purkamista koskevat erityissäännökset

Ehdotus

221 a §

Alusten purkamista koskevat erityissäännökset

Edellä 1 momentissa tarkoitetun asetuksen 14 artiklan mukaisen luvan myöntäminen edellyttää sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, että työsuojeluviranomainen katsoo lausunnossaan, että aluspurkamo täyttää asetuksen työsuojelua koskevat vaatimukset ja puoltaa luvan myöntämistä. Lupa on peruutettava kun työsuojeluviranomainen katsoo, että asetuksen työsuojelua koskevat vaatimukset eivät enää täyty. Työsuojeluviranomainen valvoo aluspurkamon osalta työsuojelua koskevien säännösten noudattamista siten kuin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

3.

Laki

merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 1 luvun 1 §:ään uusi 3 momentti, 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 998/2014 ja 473/2016, uusi 5 a kohta, lakiin uusi 8 a luku sekä 13 luvun 3 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 473/2016, uusi 10 b ja 10 c kohta sekä 3 §:ään uusi 5 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

1 §

1 §

Lain tarkoitus

Lain tarkoitus

Tällä lailla annetaan alusten osalta aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1257/2013 kansallista täytäntöönpanoa koskevat säännökset.

2 §

2 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

*5 a) **aluskierrätysasetuksella** aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1257/2013;*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 a luku

Aluskierrätys

1 §

Hallinnon nimeäminen

Aluskierrätysasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 9 alakohdassa tarkoitettu hallinto Suomessa on Liikenteen turvallisuusvirasto.

2 §

Tietojen ilmoittaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa aluskierrätysasetuksen edellyttämien tietojen toimittamisesta Euroopan komissiolle.

Liikenteen turvallisuusvirasto lähettää aluskierrätyslaitoksen sijaintivaltion toimivaltaiselle viranomaiselle tämän pyynnöstä aluskierrätysasetuksen 7 artiklan 4 kohdan mukaiset tiedot.

3 §

Tarkemmat säännökset

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa määräykset siitä, missä määräajassa aluksen omistajan on tehtävä Liikenteen turvallisuusvirastolle aluskierrätysasetuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu ilmoitus aikomuksestaan lähettää alus kierrätettäväksi tiettyyn aluskierrätyslaitokseen tai -laitoksiin.

13 luku

Erinäiset säännökset

3 §

Rangaistussäännökset

Joka muulla tavoin kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudesta toimii vastoin

13 luku

Erinäiset säännökset

3 §

Rangaistussäännökset

Joka muulla tavoin kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudesta toimii vastoin

10 b) aluskierrätysasetuksen 4 artiklan tai

HE 69/2017 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *merenkulun ympäristönsuojelurikkomuksesta* sakkoon.

12 artiklan 2 kohdan mukaista kieltoa tai rajoitusta asentaa vaarallisia materiaaleja aluksiin tai käyttää vaarallisia materiaaleja aluksissa,

10 c) aluskierrätysasetuksen 6 artiklassa säädettyä aluksen kierrättämistä tai sen valmistelua koskevaa velvoitetta,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *merenkulun ympäristönsuojelurikkomuksesta* sakkoon.

Merenkulun ympäristönsuojelurikkomuksesta tuomitaan myös aluksen omistaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö aluskierrätysasetuksen 5 tai 12 artiklassa säädetyn vaarallisten materiaalien luetteloa koskevan velvoitteen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 13 luvun 2 momentin 10 b ja c kohta sekä 5 momentti tulevat kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

4.

Laki

aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain (1686/2009) 57 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 879/2014, sekä lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 910/2011, 879/2014 ja 474/2016, uusi 13 a kohta ja 91 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 879/2014, uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä tarkoitetaan:

Tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä tarkoitetaan:

13 a) **aluskierrätysasetuksella** aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1257/2013;

57 §

57 §

Katsastusasiakirjat sekä todistus- ja turvallisuuskirjat

Katsastusasiakirjat sekä todistus- ja turvallisuuskirjat

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa SOLAS- yleissopimuksen, lastiviivayleissopimuksen, MARPOL 73/78 -yleissopimuksen, non-SOLAS-direktiivin ja kalastusalusdirektiivin sekä muiden kansainvälisten velvoitteiden täytäntöön panemiseksi tarkemmat määräykset siitä, mitä katsastusasiakirjoja sekä todistus- ja turvallisuuskirjoja katsastusten perusteella annetaan sekä siitä, kuinka kauan ne ovat voimassa ja miten niiden voimassaoloa voidaan jatkaa.

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa SOLAS- yleissopimuksen, lastiviivayleissopimuksen, MARPOL 73/78 -yleissopimuksen, non-SOLAS -direktiivin, kalastusalusdirektiivin ja aluskierrätysasetuksen sekä muiden kansainvälisten velvoitteiden täytäntöön panemiseksi tarkemmat määräykset siitä, mitä katsastusasiakirjoja sekä todistus- ja turvallisuuskirjoja katsastusten perusteella annetaan sekä siitä, kuinka kauan ne ovat voimassa ja miten niiden voimassaoloa voidaan jatkaa.

HE 69/2017 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

91 §

91 §

Alusturvallisuusrikkomus

Alusturvallisuusrikkomus

Alusturvallisuusrikkomuksesta tuomitaan myös aluksen omistaja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö aluskierrätysasetuksen 8 artiklan 3—7 kohdassa säädetyn katsastusvelvollisuuden.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 91 §:n 2 momentti tulee kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

5.

Laki

rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 48 luvun 1 §, sellaisena kuin se on laissa 1683/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

48 luku

Ympäristörikoksista

1 §

Ympäristön turmeleminen

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esineen, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen taikka yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti,

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta, seosta, tuotetta tai esinettä taikka käyttää laitetta vastoin

a) vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia,

- b) kemikaalilakia,
- c) REACH-asetusta,
- d) CLP-asetusta,
- e) biosidiasetusta,
- f) kasvinsuojeluaineasetusta,

g) a—f alakohdassa mainitun säädöksen tai ympäristönsuojelulain (527/2014) nojalla annettua säännöstä,

h) otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1005/2009,

i) tietyistä fluoratuista kasvihuonekaasuista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 842/2006,

j) pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä

Ehdotus

48 luku

Ympäristörikoksista

1 §

Ympäristön turmeleminen

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esineen, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen taikka yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti,

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta, seosta, tuotetta tai esinettä taikka käyttää laitetta vastoin

a) vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia,

- b) kemikaalilakia,
- c) REACH-asetusta,
- d) CLP-asetusta,
- e) biosidiasetusta,
- f) kasvinsuojeluaineasetusta,

g) a—f alakohdassa mainitun säädöksen tai ympäristönsuojelulain (527/2014) nojalla annettua säännöstä,

h) otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1005/2009,

i) tietyistä fluoratuista kasvihuonekaasuista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 842/2006,

j) pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä

Voimassa oleva laki

direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 850/2004,

k) pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 3, 4 tai 4 a artiklaa,

l) jätelain (646/2011) 147 §:n 2 momentissa mainittua säännöstä taikka

m) jätelain nojalla annettua säännöstä, yksittäistapausta koskevaa määräystä tai kieltä,

3) laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa,

4) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä vastoin

a) jätelakia, sen nojalla annettua säännöstä tai yksittäistapausta koskevaa määräystä taikka

b) jätteiden siirrosta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1013/2006,

5) tuo maahan tai vie maasta ainetta, valmistetta tai tuotetta vastoin

a) ympäristönsuojelulain nojalla annettua asetusta,

b) otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1005/2009,

c) tietyistä fluoratuista kasvihuonekaasuista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 842/2006,

d) vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 649/2012,

e) pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 850/2004 tai

f) metallisen elohopean ja tiettyjen elohopeayhdisteiden ja -seosten viennin kieltämisestä sekä metallisen elohopean turvallisesta varastoinnista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1102/2008 taikka

6) vie maasta muuntogeenisiä organismeja, niitä sisältäviä elintarvikkeita tai rehuja vastoin muuntogeenisten organismien valtioiden rajat ylittävistä siirroista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1946/2003

Ehdotus

direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 850/2004,

k) pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 3, 4 tai 4 a artiklaa,

l) jätelain (646/2011) 147 §:n 2 momentissa mainittua säännöstä taikka

m) jätelain nojalla annettua säännöstä, yksittäistapausta koskevaa määräystä tai kieltä,

3) laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa,

4) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä vastoin

a) jätelakia, sen nojalla annettua säännöstä tai yksittäistapausta koskevaa määräystä taikka

b) jätteiden siirrosta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1013/2006,

5) tuo maahan tai vie maasta ainetta, valmistetta tai tuotetta vastoin

a) ympäristönsuojelulain nojalla annettua asetusta,

b) otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1005/2009,

c) tietyistä fluoratuista kasvihuonekaasuista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 842/2006,

d) vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 649/2012,

e) pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 850/2004 tai

f) metallisen elohopean ja tiettyjen elohopeayhdisteiden ja -seosten viennin kieltämisestä sekä metallisen elohopean turvallisesta varastoinnista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1102/2008,

6) vie maasta muuntogeenisiä organismeja, niitä sisältäviä elintarvikkeita tai rehuja vastoin muuntogeenisten organismien valtioiden rajat ylittävistä siirroista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1946/2003 taikka

7) *aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY*

Voimassa oleva laki

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava ympäristön turmelemisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Edellä 1 momentin 4—6 kohdassa tarkoitetun tahallisen rikoksen yritys on rangaistava.

Ympäristön turmelemisesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta ryhtyy muuten kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla muuttamaan ympäristöä vastoin

1) maankäyttö- ja rakennuslakia (132/1999),

2) vesilakia (587/2011),

3) maa-aineslakia (555/1981),

4) Saimaan ja Vuoksen juoksutussääntöä taikka

5) näiden nojalla annettua säännöstä, yleistä tai yksittäistapausta koskevaa määräystä taikka kaavaa tai lupaa

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vakavuudeltaan ympäristön pilaantumiseen rinnastettavaa muuttumista.

Ehdotus

muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1257/2013 vastaisesti laiminlyö huolehtia siitä, että asetuksen 5 artiklassa tarkoitettu vaarallisten materiaalien luettelo on ajan tasalla silloin kun alus toimitetaan aluspurkamoon, tai siirtää aluksen purettavaksi muualle kuin asetuksen 16 artiklassa tarkoitettussa eurooppalaisessa luettelossa mainittuun aluspurkamoon

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava ympäristön turmelemisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Edellä 1 momentin 4—6 kohdassa tarkoitetun tahallisen rikoksen yritys on rangaistava.

Ympäristön turmelemisesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta ryhtyy muuten kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla muuttamaan ympäristöä vastoin

1) maankäyttö- ja rakennuslakia (132/1999),

2) vesilakia (587/2011),

3) maa-aineslakia (555/1981),

4) Saimaan ja Vuoksen juoksutussääntöä taikka

5) näiden nojalla annettua säännöstä, yleistä tai yksittäistapausta koskevaa määräystä taikka kaavaa tai lupaa

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vakavuudeltaan ympäristön pilaantumiseen rinnastettavaa muuttumista.

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.